

AKADEMIN FÖR UTBILDNING OCH EKONOMI
Avdelningen för humaniora

Ett sverigedemokratiskt språk

En innehållsanalys av Sverigedemokraternas partiprogram och
partitidning

Adam Andersson

2015

Examensarbete, Grundnivå (kandidatexamen), 15 hp
Svenska språket
Programmet för professionellt skrivande
Svenska språket 3 för professionellt skrivande

Handledare: Ingrid Björk
Examinator: Lasse Mårtensson

Sammandrag

I denna uppsats görs en kvantitativ innehållsanalys på Sverigedemokraternas partiprogram och på artiklar från SD-Kuriren. Syftet är att undersöka om Sverigedemokraternas uttalade ideologiska grundtanke om att ”rasism är vidrigt” upprätthålls av deras skriftliga språk. Alla substantiv och pronomen som rör människor ställs upp i fyra olika grupper, beroende på bland annat etnicitet och nationalitet. Resultatet analyseras sedan kvalitativt ur ett språkkonstruktivistiskt perspektiv för att se om språket bidrar till att upprätthålla fördomsfulla normer eller om det bidrar till ett jämställt språk. Slutresultatet visar att det finns en del starka fördomar i språket som bidrar till ett fördomsfullt samhälle, men majoriteten av språket är neutralt. Förekommer det starka fördomar skapar det dock ett tvivel gentemot resterande text, oavsett hur neutral den kanske verkar.

Nyckelord: Innehållsanalys, textanalys, Sverigedemokraterna, konstruktivistisk språksyn

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Syfte och frågeställningar	1
2. Teori och begrepp	3
2.1 Konstruktivistisk språksyn	3
2.2 Kvantitativ innehållsanalys.....	3
2.3 Kvalitativ innehållsanalys.....	4
3. Tidigare forskning	5
4. Material och metod	7
4.1 Material och urval.....	7
4.2 Metodval	8
4.3 Metodkritik	8
5. Resultat	9
5.1 Sverigedemokraternas partiprogram.....	10
5.2 SD-Kuriren	13
5.3 Samlat resultat Sverigedemokraternas partiprogram + SD-Kuriren.....	16
6. Diskussion	19
6.1 Porträtteringen av den ideologiska grundtanken	19
6.2 Framtida forskning	20
7. Källförteckning	21

1. Inledning

Sverigedemokraterna är Sveriges tredje största och snabbast växande parti, kanske även det mest omskrivna. Partiet är ökänt för sin rasistiska historia, något som skapar kontrovers än i dag. Det material som media gräver fram som påvisar detta är oftast i form av videoklipp eller sociala medier, sällan rör det sig om textanalys av officiell text. Detta är intressant, då det är partiprogrammen och det skrivna ordet i allmänhet som utgör mycket av politiken.

Samtidigt som språket utgör grunden i ett partis åsikter skapar det även föreställningar om samhällskeenden, andra människor, verkligheten och dem själva (Edlund m.fl. 2008:12). Orden vi använder bestämmer vilka normer som råder och vilka som försvinner. Det är med denna konstruktivistiska språksyn i åtanke jag genomför detta arbete, för att se vilken bild Sverigedemokraternas språk konstruerar av olika etniciteter.

I min mening finns det förvånansvärt få vetenskapliga undersökningar av Sverigedemokraternas texter, speciellt med fokus på textanalys. De flesta undersökningar som gjorts är examensarbeten så som detta. En sökning på Libris påvisar att den vanligaste publikationsformen som Sverigedemokraterna förekommer i är böcker, ofta med historiska perspektiv eller med journalistisk fokus. Endast två avhandlingar dyker upp, (Lipponen, 2004 och Kiiskinen & Saveljeff, 2010) varav den ena är en religionsvetenskaplig studie och den andra en studie om bemötandet av Sverigedemokraterna av Moderaterna och Socialdemokraterna. Denna brist på textanalys inom området har stärkt mitt syfte och motiverat mig till att genomföra arbetet. Jag anser även att granskning av makten alltid är relevant och borde prioriteras mer, speciellt då ett parti vinner inflytande snabbt.

1.1 Syfte och frågeställningar

Sverigedemokraterna motsätter sig officiellt rasiststämpeln de ofta får av media och allmänheten. Inför valet 2014 sände de även en reklamfilm (Sverigedemokraterna 2014, *Låt er inte tystas*) anpassad just för att säga att ”rasism är vidrigt”. Syftet var då att aktivt ta avstånd från rasiststämpeln och att visa att enligt dem själva är de emot allt som har med rasism att göra.

Mitt syfte med denna uppsats är att undersöka om Sverigedemokraternas officiella inställning gentemot rasism verkligen stämmer överens med verkligheten, genom att analysera utvalda kapitel i Sverigedemokraternas partiprogram och artiklar i SD-Kuriren.

För att uppnå syftet har jag följande frågeställningar:

Med vilka substantiv och/eller pronomen benämns olika folkgrupper och etniciteter i Sverigedemokraternas partiprogram och i SD-Kuriren, och hur påverkar detta porträtteringen av den ideologiska grundtanken?

Bidrar språket till att upprätthålla fördomsfulla normer?

2. Teori och begrepp

Här nedan presenteras de teoretiska begrepp som ofta förekommer i denna uppsats. Det inleds med den konstruktivistiska språksynen, som genomsyrar detta arbete i helhet. Sedan följer de två största skolorna av innehållsanalys: den kvantitativa och den kvalitativa.

2.1 Konstruktivistisk språksyn

Jag utgår i denna uppsats från en konstruktivistisk språksyn. Detta innebär att språk och samhälle samverkar, att den förändring vi gör i språket får avtryck i samhället. Språket är vårt redskap för att organisera världen och vi utbyter hela tiden språk med varandra, alltså befästs de normer vi har i språket i samhället (Edlund m.fl. 2008:19-20). Använder vi oss av ett förtryckande, fördomsfullt språk skapar det fördomar och segregation i samhället. Detta innebär att strukturer och normer inte är orubbliga i all evighet, utan kan förändras om vårt språk och därmed vår syn på saker och ting förändras (Edlund m.fl. 2008:13).

Den konstruktivistiska språksynen är en del av socialkonstruktivismen, som introduceras i Berger & Luckmann (1966). Teorin är inspirerad av Karl Marx, som hävdade att människans medvetenhet bestäms av hennes sociala tillvaro (Berger & Luckmann, 1966:17). Inom socialkonstruktivismen menar man bland annat att språket är det viktigaste teckensystemet för människan. Språket är i stånd till att bli det objektiva förrådet av stora ansamlingar innebörd och erfarenhet, som det sedan kan bevara i tiden och överlämna till kommande generationer (Berger & Luckmann, 1966:51-52).

Socialkonstruktivismen menar bland annat att språket vi använder bygger upp klassificeringsscheman som särskiljer människor och ting i kön, siffror och ursprung etcetera (Berger & Luckmann, 1966:55). Det sociala kunskapslagret skiljer verkligheten i grader av bekantskap (Berger & Luckmann, 1966:57).

2.2 Kvantitativ innehållsanalys

Kvantitativ innehållsanalys är den ursprungliga formen av innehållsanalys och därmed den vanligaste och mest utbredda. Grundidén är att specifika företeelser i en text räknas eller mäts i ett speciellt forskningssyfte (Boréus & Bergström, 2014:50). Dessa företeelser kan egentligen vara vad som helst: en viss typ av ord, metaforer, liknelser eller argument. Vad som helst som kan förekomma i mönster. Metoden kan appliceras på nästan vad som helst, till exempel på dokusåpor, tecknade serier, reklam eller partiprogram. Resultatet säger sedan någonting om texten i helhet, till exempel att en stor förekomst av ett visst ord innebär att texten är genomsyrad av en viss typ av fördom. Tolkningen kan dock vara mer eller mindre komplicerad beroende på resultatet och materialet. Ibland kan det krävas ett mer kvalitativt tillvägagångssätt även i en kvantitativ analys.

2.3 Kvalitativ innehållsanalys

Kvalitativ innehållsanalys syftar till att systematiskt beskriva textinnehållet (Boréus & Bergström, 2014:50). Det är alltså en innehållsanalys utan det kvantifierande elementet, ingenting räknas eller mäts. Istället handlar det om en mer komplicerad tolkning av texten. Alla analyser som görs är dock olika i vilken grad tolkningen måste göras, ibland kan det till exempel förekomma en tolkning även i de analyser som i största del varit kvantitativa då resultatet eller texten kräver en mer omfattande bedömning.

3. Tidigare forskning

Det första väldokumenterade fallet av innehållsanalys är från 1700-talets Sverige. En psalmsamling vid namn *Zions sånger* som beskylldes för att underminera svenska kyrkans prästerskap analyserades då genom att vissa religiösa symboler i sångerna räknades och jämfördes med de etablerade sångböckerna och med en tysk studie. Resultatet visade att det inte fanns någon större skillnad, trots uttalanden om att sångerna hade ett destruktivt innehåll (Boréus & Bergström, 2014:49). Ett annat tidigt exempel på kvantitativ innehållsanalys genomfördes i USA i slutet på 1800-talet, då tidningar analyserades för att se om nyhetsvärdet var högre än skallervärdet (Krippendorff, 1980:14-15).

Till skillnad från många andra analysformer så finns det väl avgränsad litteratur just för innehållsanalys. En av de viktigaste böckerna för en genomgång av metoden är Krippendorff (1980). Där ges en total överblick av allt ifrån ramverket till tolkning av resultatet med hjälp av pedagogiska figurer och diagram. Krippendorff lyfter även fram kritik mot både den kvalitativa och den kvantitativa metoden, bland annat att förespråkare av den kvantitativa metoden begränsar innehållsanalys till räkneövningar och gör det till för mycket naturvetenskap på ett okritiskt sätt. Vanligt förekommande kritik mot den kvalitativa metoden är att den är osystematisk och för impressionistisk i sin tolkning (Krippendorff, 1980:87).

Lika viktig som Krippendorff varit för att göra den manuella innehållsanalysen tillgänglig har Popping (2000) varit för den datorassisterade innehållsanalysen. Där ges en överblick över hur forskaren ska gå till väga och vilka program hen kan använda sig av. Dock så kan det vara nödvändigt att ha kunskap inom kodning och programmering för att göra metoden rättvisa.

Det finns för- och nackdelar med att använda sig av den datorassisterade analysen. En fördel är att det blir mycket lättare att snabbt gå igenom ett stort material på ett konsekvent sätt. En vanligt förekommande nackdel är att datorn inte tar hänsyn till mer komplicerade saker så som kontext eller metaforer (Popping, 2000:57).

Laver och Garry (1999) använde sig av en datorbaserad innehållsanalytisk metod då de analyserade partiprogram från europeiska partier. Syftet var att se partiernas åsiktspositioner inom en rad olika områden. För att göra detta skapade de en datorordlista, vars ord datorn sedan letade upp i materialet och ställde upp under olika kategorier med olika inställningar gentemot olika politiska frågor. Det var problematiskt att skapa ordlistan. Den stora nackdelen med att göra innehållsanalys via dator är att alla parametrar är exakta igenom hela analysen, det blir inte lika dynamiskt som en manuell analys. Därför blir det extra viktigt att verkligen vara säker på att de ord som finns i datorordlistan är relevanta för resultatet. För att få ett så verklighetstroget resultat som möjligt vägde de även in expertåsikter om hur partierna skulle placeras rent politiskt innan analysen gjordes. Ett exempel från studien är att ordet "taxes" förekom 2 gånger i Labourprogrammet, men 22 gånger i det brittiska konservativa partiets program (Boréus & Bergström, 2014:60). Ett syfte med undersökningen var att se om den skulle indikera

Labours omsvängning från vänster till en mer centerposition i ekonomiska frågor, vilken den gjorde (Boréus & Bergström, 2014:63).

I Boréus (1994) görs en analys av offentliga debattinlägg mellan 60- och 80-talet. Syftet var att kartlägga den så kallade "höger vågen" för att se hur stort uttryck den fick. Alla högeridéer samlades in från sammanlagt 840 debattartiklar från *Dagens Nyheter* och 63 anföranden från partiledardebatter och ställdes sedan upp i ett kodschema. För varje högeridé konstruerades en alternativ idé mer åt det socialistiska hållet för att bättre kunna påvisa skillnaderna i förekomst (Boréus & Bergström, 2014:63-66). Resultatet presenterades sedan i två tabeller: en uppdelad på treårsperioder och en uppdelad på partier. Det påvisades bland annat en liten ökning i Socialdemokraternas användning av högeridéer och en markant ökning hos Folkpartiet (Boréus & Bergström, 2014:68).

Både Laver och Garry (1999) och Boréus (1994) har inspirerat mycket av min egen uppsats. Även Michael O'Connells (1999) undersökning om hur rapporteringen om brottslighet verkligen stämde överens med den faktiska brottsligheten har varit intressant för mig. Genom att räkna förekomsten av brottslighet i fyra olika irländska tidningar i två månader och sedan ställa upp resultatet i tabell visade det sig att rapporteringen av brottslighet var mycket mer omfattande än verkligheten, speciellt gällande grövre brott som mord (Boréus & Bergström, 2014:70-73) Detta hade lurat den irländska befolkningen till att tro att brottsligheten i landet var mycket mer utspridd än vad den faktiskt var.

4. Material och metod

I denna uppsats använder jag mig av en kvantitativ innehållsanalys baserad på Kristina Boréus & Göran Bergström (2014:49-90), där fokus ligger på att kvantifiera vissa företeelser i texten, i detta fall med fokus på omnämmandet av olika grupper. Med denna metod lyfter jag fram eventuella mönster och fördomar i användningen av gruppbenämningar i materialet. Då jag först och främst analyserar hur olika etniska grupper framställs genom att studera språket på en lexikal nivå används ett textuellt tillvägagångssätt som tillåter frekvent förekommande uttryck som rör etniska grupper och gruppbenämningar att presenteras i tabeller. Genom detta framgår det tydligt hurvida etniska grupper bara slås ihop till en enda grupp, t.ex. ”invandrare”, eller om det förekommer ett mer nyanserat språk. Detta resultat ställs sedan mot omnämmandet av andra grupper i texterna, till exempel Sverigedemokraterna själva, för att se om segregande normer är förekommande.

Den kvantitativa analysen kan genomföras både manuellt och av dator. Fördelen med datorassisterad innehållsanalys är att ett mycket större material kan undersökas på ett snabbt och konsekvent sätt. Resultatet kan dock bli svårare att tolka då datorn endast går efter programmerade parametrar och missar mycket av de kontextuella och det mänskliga.

Fördelen med att göra analysen manuellt är att bedömningen blir mer rättvis då forskaren kan väga in mer än bara slutsumman, som kanske inte säger någonting vid första anblick. Görs analysen manuellt tar forskaren med sig mycket från texten eftersom hen bekantat sig med den väldigt väl i analysprocessen. Jag har valt att använda mig av den manuella analysen.

Efter jag genomfört den kvantitativa analysen gör jag en kvalitativ analys av resultatet för att få en djupare och mer realistisk undersökning.

4.1 Material och urval

De texter som jag analyserat är dels de avsnitt i Sverigedemokraternas partiprogram som rör invandring, mångkulturalism, nationalism, nationen och människan, för att just dessa avsnitt är de jag anser vara mest relevanta och laddade med de ord och åsikter jag genom mitt metodval analyserar. För att bredda undersökningen och se om mönster förekommer analyserar jag även 5 artiklar rörande samma ämnen i SD-Kuriren: ”Så kan vi minska invandringen” av Sven Olof Sällström, ”Invandringen, demografin och sysselsättningen” av Oscar Sjöstedt, ”Vi är inte emot invandrare utan invandringspolitiken” av Calle Johansson, ”SD-Kuriren granskar: Oss Allas påstådda punktering av påstådda myter om invandringen” av Paula Bieler & Linus Bylund och ”Dags att duka av smörgåsbordet” av Gabriella Hedarv. Artiklarna är av varierande längd, mellan 1–9 A4-sidor. Detta tillåter mig att kartlägga även de lite mindre formella delarna av Sverigedemokraternas texter, där skribenterna möjligtvis tar sig större språkliga friheter. SD-kuriren är Sverigedemokraternas officiella partiorgan och medlemstidning.

4.2 Metodval

Jag granskar kritiskt huruvida Sverigedemokraterna lever upp till sina uttalanden genom att undersöka hur etniciteter omnämns och konstrueras. Skapas det till exempel en vi-och-dem mentalitet i texten? De benämningar och uttryck som används för att beskriva olika människor och etniciteter ställs upp i tabeller enligt en innehållsanalytisk metod och tolkas sedan kvalitativt, för att besvara frågeställningarna.

4.3 Metodkritik

Då jag bara undersöker en bråkdel av Sverigedemokraternas partiprogram blir undersökningen fokuserad och ger inte en hel bild av språket där i, vilket är synd. Det är svårt att få en hel bild av verkligheten om inte en väldigt omfattande undersökning görs, vilket jag tyvärr inte kan göra med denna uppsats. Värt att påpeka är även det faktum att åsikter och värderingar kan gömma sig på andra ställen. Att undersöka argument, metaforer och andra språkliga element med en mer ingående metod hade gett ett intressantare resultat. Min analys är till stor del simpel matematik applicerad på språk, vilket kan ge ett ytligt resultat.

Resultatdelen löper även risken att bli för subjektiv, då det är jag personligen som analyserar, tolkar och drar slutsatser utifrån de data jag samlat in. För att göra undersökningen mer konkret skulle det krävas mer data, både till mängd och till variation. En mer utbyggd teoretisk del hade även kunnat hjälpa höja undersökningen.

5. Resultat

Här nedan presenteras resultatet av analysen i form av 12 tabeller. Först presenteras resultatet från partiprogrammet, sedan SD-kuriren och till slut det sammanslagna resultatet. Resultatet är indelat i fyra olika grupper som presenteras efter varandra i varje del. Grupp 1 omfattar de benämningar vilka rör människor som kommit till Sverige från andra länder eller som lever i andra länder, grupp 2 omfattar de benämningar vilka rör Sverigedemokraterna själva, grupp 3 omfattar de benämningar vilka rör människor ifrån Sverige och grupp 4 omfattar övriga ord som kanske rör samtliga grupper eller där det inte framgår. I de fall det förekommer tillskrivna egenskaper, till exempel attribut som på något sätt starkt knyts samman till det ursprungliga substantivet eller pronomenet, markeras det i tabellen och tydliggörs med fotnoter. Om det förekommer flera olika variationer av ett ord markeras det även då med fotnot. Är ordet i tabellen inte markerat med fotnot innebär det att det var just i den formen ordet användes i materialet.

Jag sammanfattar resultatet av varje tabell i ett stycke under, och lyfter fram det jag anser vara viktigast. Det är i dessa stycken den kvalitativa analysen genomförs.

Vissa ord förekommer i fler än en grupp, vilket innebär att det använts på olika sätt i texten. Jag har hela tiden haft kontexten i åtanke då jag samlat in orden, för att kunna göra en rättvis undersökning.

5.1 Sverigedemokraternas partiprogram

Tabell 1.1: benämningar som ges människor från andra länder som kommit till Sverige eller som lever i andra länder

Grupp 1	Antal
Invandrare ¹	11
Flyktingar ²	5
Den ³	2
Människor med bakgrund i andra nationer	1
En viss andel av medborgarna som inte uppfattar sig som svenska	1
Denna grupp	1
De allra mest nödlidande	1
Totalt:	22

Värt att lyfta fram i *Tabell 1.1* är ”de allra mest nödlidande” och de olika variationerna av ordet ”invandrare”. I materialet specificerades inte explicit vilka som menas med ”mest nödlidande”, men i kontext med det andra i materialet antar jag att det är flyktingar. Det hade kunnat stå som en variation av flykting, men det får stå för sig själv då det finns rum för missuppfattning. I ”invandrare” förekommer en variation med den tillskrivna egenskapen ”... som hyser ytliga utländska kulturimpulser” vilket i min mening låter underligt. Det känns fördomsfullt att kalla utländsk kultur för ytlig. Dock specificeras det att det som menas med ”ytlig kultur” är ”mat, kläder och dans”, men det låter ändå fördomsfullt. Oavsett vad syftet är med frasen finns det plats för missförstånd (eller inte) vilket ur ett konstruktivistiskt perspektiv skapar ett mer fördomsfullt samhälle.

¹ Varav 1 är ”gruppen av invandrare”, 1 är ”invandrargrupper”, 1 är ”invandrande individer av en annan kulturell bakgrund som ännu inte är fullt ut assimilerade och som hyser ytliga utländska kulturimpulser i form av till exempel mat, kläder och dans, som den infödda befolkningen tagit till sig och uppskattar”, 1 är ”ett begränsat antal invandrare från kulturellt och geografiskt närliggande nationer” och 1 är ”de invandrare som önskar återvända till sina hemländer”.

² Varav 1 är ”en mindre mängd flyktingar som uppfyller kraven i FN:s flyktingkonvention och som endast beviljas tillfälliga uppehållstillstånd under den period som de livshotande konsekvenserna av den konflikt eller naturkatastrof man har flytt ifrån varar” och 1 är ”Stora grupper flyktingar”.

³ Varav 1 är ”den med icke-svensk bakgrund som talar flytande svenska, uppfattar sig själv som svensk, lever i enlighet med den svenska kulturen, ser den svenska historien som sin egen och känner större lojalitet med den svenska nationen än med någon annan nation” och 1 är ”den som är född i en annan nation”.

Tabell 1.2: benämningar som ges Sverigedemokraterna

Grupp 2	Antal
Vi	35
Sverigedemokraterna	14
Partiet	1
Starka motståndare till mångkulturalismen som politisk idé och samhällssystem	1
Oss	1
Totalt:	52

I Tabell 1.2 ser vi att grupp 2 får betydligt större utrymme i materialet, vilket jag antog skulle vara fallet i ett partiprogram. I övrigt finns det inte mycket att anmärka på. Att referera till ett parti som ”partiet” får det att låta som det enda partiet som finns, men i kontext med att det står i ett partiprogram blir det mindre dystopiskt.

Tabell 1.3: benämningar som ges människor från Sverige

Grupp 3	Antal
Svensk/svenska medborgare¹	3
Medlem/medlemmar²	2
Infödd svensk	2
Svensktalande föräldrar med svensk eller nordisk identitet	1
Totalt:	8

I tabellen ovan valde jag att sätta in ”svensktalande föräldrar...” i grupp 3 även fast det inte nödvändigtvis innebär att personerna är födda i Sverige. Vem som helst kan ta sig en svensk eller nordisk identitet och lära sig svenska. Intressant att notera är ”nationens medlemmar” och ”medlem av den svenska nationen”. Vad är egentligen en medlem av nationen? En medborgare? Det skulle kunna missuppfattas som en medlem av en studentnation med hur det är formulerat. Att skapa många olika grupperingar så som medlemmar, medborgare och infödda skapar mer segregation i språket – alltså även i samhället. Grupp 3 är den minst förekommande gruppen i partiprogrammet.

¹ Varav 1 är ”statens medborgare”

² Varav 1 är ”nationens medlemmar” och 1 är ”medlem av den svenska nationen”.

Tabell 1.4: övriga ord och fraser som berör samtliga grupper eller där det inte framgår

Grupp 4	Antal
Människa/människan/människor/människorna¹	27
Individ/individ/individer²	16
Varelse³	2
Hon	2
Andra	2
Alla	1
De flesta kvinnor och de flesta män	1
Alla medborgare oavsett nationstillhörighet	1
De döda, levande och ofödda generationerna	1
Unga och gamla	1
Den enskilde	1
Totalt:	55

Grupp 4 är den största gruppen i partiprogrammet och kanske även den minst intressanta för denna analys. Den är dock viktig i jämförelse med de andra. Att gruppen förekommer mest påvisar att språket i partiprogrammet har en neutral majoritet. Ord som ”människor” och ”individer” inkluderar alla och skapar enighet, och kan därför sägas skapa färre fördomar i samhället om etniciteter ur ett konstruktivistiskt perspektiv. Benämns alla som människor försvinner rådande segregande element mer och mer.

¹ Varav 2 är ”de flesta människor”, 1 är ”mänskliga foster”, 1 är ”vissa grupper av människor”, 1 är ”en viss grupp av människor”, 1 är ”hela mänskligheten”, 1 är ”alla människor” och 1 är ”varje människa”.

² Varav 2 är ”den enskilde individen”, 1 är ”enskilda individer som på ett positivt sätt anpassat sig och bidragit till det svenska samhället under senare tid”, 1 är ”individer som man upplever är en del av samma gemenskap som man själv tillhör”, 1 är ”olika individer”, 1 är ”vissa individer”, 1 är ”alla individer”, 1 är ”enskilda individer”.

³ Varav 1 är ”sociala och kollektiva varelser”.

5.2 SD-Kuriren

Tabell 1.5: : benämningar som ges människor som kommit till Sverige från andra länder eller som lever i andra länder

Grupp 1	Antal
Invandrare/invandrade/invandrande ¹	20
Utrikes födda ²	20
Människor ³	11
Asylsökande ⁴	10
De/dem ⁵	8
Grupp/gruppen	7
Migranter ⁶	3
Många ⁷	2
Flyktingar	2
Personer med utländsk bakgrund	2
Lyckosökare ⁸	2
En man som flyttat hit från Irak	1
Nyanlända	1
Inflyttade	1
Verkligt utsatta individer	1
Hjälpsökande	1
Européer	1
Totalt:	93

I SD-kuriren ser vi ett annat språk redan från början. Som *Tabell 1.5* påvisar är grupp 1 i särklass den största gruppen (detta kan dock bero på att artiklarna i första hand handlar om invandring). En vi-och-dem mentalitet växer fram. Exempel på detta är ”de allra flesta som söker sig hit”, ”de vi ska hjälpa” och ”de som kommer hit och vill ha vår hjälp och vårt beskydd”. Det kanske mest fördomsfulla som förekommer är ”lyckosökare med attityden ’nu har jag kommit hit, vad erbjuder ni mig från det enorma svenska smörgåsbordet?’” Ur ett konstruktivistiskt perspektiv skapar detta större fördomar och segregation i samhället. Värda att nämna är även ”människor som ’det är synd om’” och

¹ Varav 1 är ”invandrare som inte jobbar”, 1 är ”olika invandrargrupper”, 1 är ”arbetskraftsinvandrarna” och 1 är ”andra invandrade personer från låg- och medelinkomstländer”.

² Varav 1 är ”utlands födda”.

³ Varav 1 är ”mängder med människor utan asylskäl”, 1 är ”människor som har det svårt”, 1 är ”de människor som verkligen behöver hjälp”, 1 är ”miljarder människor som lever under betydligt sämre förhållanden”, 1 är ”människor som ’det är synd om’”, 1 är ”människor på flykt i världen”, 1 är ”människor från och i andra länder” och 1 är ”människor som fötts under en mindre lycklig stjärna”.

⁴ Varav 1 är ”syrier som söker asyl i Sverige”.

⁵ Varav 1 är ”dem som under en längre tid mottog ekonomiskt bistånd/socialbidrag”, 1 är ”de allra flesta som söker sig hit”, 1 är ”de vi ska hjälpa” och 1 är ”de som kommer hit och vill ha vår hjälp och vårt beskydd”.

⁶ Varav 1 är ”ekonomiska migranter” och 1 är ”de migranter som söker sig till närområden”.

⁷ Varav 1 är ”många med en mycket annorlunda syn på samhället”.

⁸ Varav 1 är ”lyckosökare med attityden ’nu har jag kommit hit, vad erbjuder ni mig från det enorma svenska smörgåsbordet?’”

”många med en mycket annorlunda syn på samhället”. I allmänhet verkar skribenterna ta sig större friheter här.

Tabell 1.6: benämningar som ges Sverigedemokraterna

Grupp 2	Antal
Vi¹	12
Jag	5
Sverigedemokraterna	5
Partiet	2
Mitt parti	1
Totalt:	25

I Tabell 1.6 förekommer för första gången ett personligt pronomen i första person och ett possessivt pronomen: ”jag” och ”mitt parti”. Jag uppfattar det possessiva som någonting negativt, eftersom det tillskrivna ägandet av någonting lätt kan göra det mindre tillgängligt för andra. ”Partiet” förekommer igen, nu 2 gånger. Värde att nämna är även ”vi och många andra svenskar”, som återigen skapar ett vi-och-dem. Grupp 2 är den minst förekommande gruppen i SD-Kuriren.

Tabell 1.7: benämningar som ges människor från Sverige

Grupp 3	Antal
Vi	10
Svensk/svenskar/svenskarna	9
Inrikes födda	7
Infödda²	5
Folk³	2
De flesta normalbegåvade människor i detta land	1
Svenska medborgare	1
Totalt:	35

Här ovan i Tabell 1.7 förekommer bland annat ”vi” i en annan form än tidigare, nämligen ”vi svenskar” istället för ”vi i SD”. Det skapar en mer nationalistisk anda, som enligt mig är negativt ur ett konstruktivistiskt språkperspektiv, på grund av hur exkluderande det är. Det blir mer vi-och-dem, dels ”vi i SD” och dels ”vi svenskar”. Hela grupp 3 i SD-Kuriren är väldigt lovsjungande för Sverige, särskilt synligt i de två fotnoterna i ”folk”: ”ett hårt arbetande, strävsamt, uthålligt, generöst och hederligt folk” och ”det folk som tagit ett oerhört stort ansvar för att hjälpa människor från och i andra länder”. I jämförelse med grupp 1 blir det stora kontraster.

¹ Varav 1 är ”vi inom SD” och 1 är ”vi och många andra svenskar”.

² Varav 2 är ”infödda svenskar”, 1 är ”infödda arbetare”, 1 är ”infödda medborgare” och 1 är ”infödda personer”.

³ Varav 1 är ”ett hårt arbetande, strävsamt, uthålligt, generöst och hederligt folk” och 1 är ”det folk som tagit ett oerhört stort ansvar för att hjälpa människor från och i andra länder”.

Att jag valde att placera ”de flesta normalbegåvande människor i detta land” i grupp 3 beror på att det i materialet pekade mer åt att det var svenskar som menades, men detta kan tolkas på olika sätt. Alternativt kan det placeras i grupp 4.

Tabell 1.8: övriga ord och fraser som berör samtliga grupper eller där det inte framgår

Grupp 4	Antal
Personen/personer	12
Få	3
Individer¹	3
Kvinnor	3
Människor	2
Invånare	2
Alla	2
Vän av ordning	1
Äldre	1
De som förespråkar en hög invandring	1
Folk	1
Medborgare	1
Någon	1
Skandinaver	1
Du	1
Den som inte klarar av det själv	1
Totalt:	36

Det finns inte mycket värt att anmärka på i *Tabell 1.8*, förutom det faktum att just ”kvinnor” dyker upp 3 gånger. Detta hade varit mer relevant i ett annat arbete, men det är ändå värt att poängtera. Det blir även lite mer vi-och-dem med formuleringen ”de som förespråkar en hög invandring”, men det är inga konstigheter eftersom det alltid blir så mellan skilda politiska förhållningar.

¹ Varav 1 är ”individer med en vistelsetid i landet på över 20 år”.

5.3 Samlat resultat Sverigedemokraternas partiprogram + SD-Kuriren

Tabell 1.9: benämningar som ges människor som kommit till Sverige från andra länder eller som lever i andra länder

Grupp 1	Antal
Invandrare/invandrade/invandrande ¹	31
Utrikes födda ²	20
Människor ³	12
Asylsökande ⁴	10
De/dem ⁵	9
Grupp/gruppen	8
Flyktingar ⁶	7
Migranter ⁷	3
Många ⁸	2
Personer med utländsk bakgrund	2
Lyckosökare ⁹	2
Den ¹⁰	2
En man som flyttat hit från Irak	1
Nyanlända	1
Inflyttade	1
Verkligt utsatta individer	1
Hjälsökande	1
Européer	1
En viss andel av medborgarna som inte uppfattar sig som svenska	1
Totalt:	115

¹ Varav 1 är ”invandrare som inte jobbar”, 1 är ”olika invandrargrupper”, 1 är ”arbetskraftsinvandrarna”, 1 är ”andra invandrade personer från låg- och medelinkomstländer”, 1 är ”gruppen av invandrare”, 1 är ”invandrargrupper”, 1 är ”invandrande individer av en annan kulturell bakgrund som ännu inte är fullt ut assimilerade och som hyser ytliga utländska kulturimpulser i form av till exempel mat, kläder och dans, som den infödda befolkningen tagit till sig och uppskattar”, 1 är ”ett begränsat antal invandrare från kulturellt och geografiskt närliggande nationer” och 1 är ”de invandrare som önskar återvända till sina hemländer”.

² Varav 1 är ”utlands födda”.

³ Varav 1 är ”mängder med människor utan asylskäl”, 1 är ”människor som har det svårt”, 1 är ”de människor som verkligen behöver hjälp”, 1 är ”miljarder människor som lever under betydligt sämre förhållanden”, 1 är ”människor med bakgrund i andra nationer”, 1 är ”människor som ’det är synd om’”, 1 är ”människor på flykt i världen”, 1 är ”människor från och i andra länder” och 1 är ”människor som fötts under en mindre lycklig stjärna”.

⁴ Varav 1 är ”syrier som söker asyl i Sverige”.

⁵ Varav 1 är ”dem som under en längre tid mottog ekonomiskt bistånd/socialbidrag”, 1 är ”de allra flesta som söker sig hit”, 1 är ”de allra mest nödlidande”, 1 är ”de vi ska hjälpa” och 1 är ”de som kommer hit och vill ha vår hjälp och vårt beskydd”.

⁶ Varav 1 är ”En mindre mängd flyktingar som uppfyller kraven i FN:s flyktingkonvention och som endast beviljas tillfälliga uppehållstillstånd under den period som de livshotande konsekvenserna av den konflikt eller naturkatastrof man har flytt ifrån varar” och 1 är ”stora grupper flyktingar”.

⁷ Varav 1 är ”ekonomiska migranter” och 1 är ”de migranter som söker sig till närområden”.

⁸ Varav 1 är ”många med en mycket annorlunda syn på samhället”.

⁹ Varav 1 är ”lyckosökare med attityden ’nu har jag kommit hit, vad erbjuder ni mig från det enorma svenska smörgåsbordet?’”

¹⁰ Varav 1 är ”den med icke-svensk bakgrund som talar flytande svenska, uppfattar sig själv som svensk, lever i enlighet med den svenska kulturen, ser den svenska historien som sin egen och känner större lojalitet med den svenska nationen än med någon annan nation” och 1 är ”den som är född i en annan nation”.

I *Tabell 1.9* redovisas det totala resultatet av grupp 1, som blev den största gruppen. De märkbara orden förblir de jag tidigare hänvisat till, men det är intressant att se en överblick av det Sverigedemokratiska språket. Det formella, mer begränsande språket blandat med det mer fria uttryckssättet i SD-Kuriren. I slutändan är det just det mer fria språket som sticker ut mest som fördomsskapande.

Tabell 2.0: benämningar som ges Sverigedemokraterna

Grupp 2	Antal
Vi¹	47
Sverigedemokraterna	19
Jag	5
Partiet	3
Starka motståndare till mångkulturalismen som politisk idé och samhällssystem	1
Mitt parti	1
Oss	1
Totalt:	77

Grupp 2 blev den tredje största gruppen, som redovisas i *Figur 2.0*. Återigen sticker de pronomen som fanns i SD-Kuriren ut mest. Förekomsten av ”vi” blev väldigt hög till antal, något som även det är värt att notera.

Tabell 2.1: benämningar som ges människor från Sverige

Grupp 3	Antal
Svensk/svenskar/svenskarna	9
Inrikes födda	7
Infödda²	7
Svensk/svenska medborgare³	4
Medlem/medlemmar⁴	2
Folk⁵	2
Svensktalande föräldrar med svensk eller nordisk identitet	1
De flesta normalbegåvade människor i detta land	1
Totalt:	33

I *Tabell 2.1* redovisas det totala resultatet av grupp 3, som blev den minst förekommande gruppen. Det finns ingenting annat att anmärka på som inte nämnts ovan. Det viktigaste med gruppen är att ge perspektiv och kontrast till de andra grupperna.

¹ Varav 1 är ”vi inom SD” och 1 är ”vi och många andra svenskar”.

² Varav 2 är ”infödda svenskar”, 2 är ”infödd svensk”, 1 är ”infödda arbetare”, 1 är ”infödda medborgare” och 1 är ”infödda personer”.

³ Varav 1 är ”statens medborgare”

⁴ Varav 1 är ”nationens medlemmar” och 1 är ”medlem av den svenska nationen”.

⁵ Varav 1 är ”Ett hårt arbetande, strävsamt, uthålligt, generöst och hederligt folk och 1 är ”det folk som tagit ett oerhört stort ansvar för att hjälpa människor från och i andra länder”.

Tabell 2.2: övriga ord och fraser som berör samtliga grupper eller där det inte framgår

Grupp 4	Antal
Människa/människan/människor/människorna¹	29
Individ/individen/individer²	19
Personen/personer	12
Kvinnor	3
Alla	3
Få	3
Varelse³	2
Hon	2
Invånare	2
Andra	2
De flesta kvinnor och de flesta män	1
Alla medborgare oavsett nationstillhörighet	1
De döda, levande och ofödda generationerna	1
Unga och gamla	1
Den enskilde	1
Vän av ordning	1
Äldre	1
De som förespråkar en hög invandring	1
Folk	1
Medborgare	1
Någon	1
Skandinaver	1
Du	1
Den som inte klarar av det själv	1
Totalt:	91

Grupp 4 (Tabell 2.2) blev totalt den näst största gruppen. Grupp 4 skulle kunna kallas den mest neutrala gruppen, då många av de vanligast förekommande orden kan appliceras på vem som helst. Dock så är vissa fraser väldigt specifika och ger bredd på undersökningen. En av de viktigaste funktionerna med gruppen är att ge kontext och kontrast till de andra grupperna.

¹ Varav 2 är ”de flesta människor”, 1 är ”mänskliga foster”, 1 är ”vissa grupper av människor”, 1 är ”en viss grupp av människor”, 1 är ”hela mänskligheten”, 1 är ”alla människor” och 1 är ”varje människa”.

² Varav 2 är ”den enskilde individen”, 1 är enskilda individer som på ett positivt sätt anpassat sig och bidragit till det svenska samhället under senare tid”, 1 är ”individer som man upplever är en del av samma gemenskap som man själv tillhör”, 1 är ”individer med en vistelsetid i landet på över 20 år”, 1 är ”olika individer”, 1 är ”vissa individer”, 1 är ”alla individer” och 1 är ”enskilda individer”.

³ Varav 1 är ”sociala och kollektiva varelser”.

6. Diskussion

Syftet med analysen var att undersöka huruvida Sverigedemokraternas språk i partiprogrammet och SD-Kuriren lever upp till deras uttalande om att ”rasism är vidrigt” och huruvida deras språkanvändning bidrar till att upprätthålla och skapa fördomsfulla normer. I detta avsnitt tolkas och diskuteras resultatet. Jag undersöker hur väl jag kunnat svara på mina frågeställningar och vilka svar jag har fått.

6.1 Porträtteringen av den ideologiska grundtanken

För att besvara min frågeställning om hur olika folkgrupper och etniciteter benämns i Sverigedemokraternas partiprogram och i SD-Kuriren och hur det påverkar den ideologiska grundtanken (rasism är vidrigt) gjorde jag en innehållsanalys. Jag ställde upp samtliga substantiv och pronomen rörande människor i tabeller. Jag fick då en överblick över hur det Sverigedemokratiska språket ser ut. Stora delar av språket är neutralt och håller sig till den ideologiska grundtanken, speciellt i partiprogrammet. Men språket höll sig inte alltid till grundtanken, vilket resulterar i en motsägelsefull porträttering.

Min utgångspunkt för tolkningen är en konstruktivistisk språksyn, vilket innebär att språk och samhälle samverkar, att en språklig förändring och vårt språkliga bruk får avtryck i samhällets normer (Edlund m.fl. 2008:19-20). Sverigedemokraternas språk lever inte alltid upp till deras ideologiska grundtanke då deras språk även bidrar till att göra fördomsfulla avtryck i samhället. Exempelen på detta är omnämmandet av människor från andra länder som flyttat eller flytt till Sverige med följande beskrivningar: ”människor som ’det är synd om’”, ”lyckosökare med attityden ’nu har jag kommit hit, vad erbjuder ni mig från det enorma svenska smörgåsbordet?’”, ”de allra flesta som söker sig hit”, ”de vi ska hjälpa” och ”de som kommer hit och vill ha vår hjälp och vårt beskydd”. Dels bidrar det till att skapa en vi-och-dem mentalitet i samhället, speciellt med tanke på hur Sverigedemokraterna och ”nationens medlemmar” själva framställs, och dels skapar det fördomar om att alla människor som flyttar hit från andra länder är några slags lyckosökare som ställer krav och inte bidrar.

Det är dock bara en bråkdel av det Sverigedemokratiska språket som innehåller så explicita fördomar om resultatet i helhet tas med i kontext, men det är ändå nog för att porträtteringen av den ideologiska grundtanken blir en annan än vad som förespråkas. Partiprogrammet upprätthåller grundtanken mer konsekvent än SD-Kuriren gör. Egentligen borde grundtanken genomsyra alla olika SD-medier, men tyvärr är det inte så. Mitt antagande om att det tas större språkliga friheter inom SD-Kuriren visade sig stämma. Sammanfattningsvis kan jag alltså besvara min frågeställning med att porträtteringen av den ideologiska grundtanken påverkas negativt av resultatet, även om resultatet inte är genomgående negativt. En stor del av resultatet påverkar inte alls porträtteringen, men det krävs inte många fördomsfulla uttalanden för att läsaren ska ifrågasätta resterande material också. Huruvida det Sverigedemokratiska språket bidrar till att upprätthålla fördomsfulla normer eller inte kan jag besvara med att ja, språket bidrar till det. Så länge fördomsfulla uttalanden görs kommer fördomar frodas i samhället, enligt den konstruktivistiska språksynen (Edlund m.fl. 2009:19-20). Oavsett om mycket av det som skrivs/sägs även är neutralt.

Sverigedemokraternas uttalande handlade om rasism. Det finns inget uttalat hat gentemot en viss hudfärg eller etnicitet i materialet, däremot fördomar. Det skapas även ett väldigt opersonligt de/dem i resultatet/materialet som skapar distans mellan läsaren och de människor som berörs. Rasism byggs av fördomar, så Sverigedemokraternas uttalande fallerar.

Avslutningsvis vill jag påminna om att min analys bara gjorts på några kapitel i partiprogrammet och några artiklar i SD-Kuriren. Ser man på den totala språkanvändningen kommer resultatet antagligen se annorlunda ut.

6.2 Framtida forskning

Intressant för framtida forskning skulle kunna vara en jämförelse av olika partiers språk. En kvalitativ och/eller kvantitativ innehållsanalys skulle kunna användas för att få fram skillnader i partiernas språk och ordanvändning, och på så vis även deras syn på verkligheten. Skulle grupp 1 t.ex. bli lika stor i ett annat partis skriftliga språk? Och vad säger det? Undersökningen skulle bli mer omfattande än en C-uppsats, men skulle onekligen vara intressant.

7. Källförteckning

Bergström, Göran & Boréus, Kristina (2014), *Textens mening och makt*. Studentlitteratur.

Boréus, Kristina, (1994), *Högervåg: Nyliberalism och kampen om språket I svensk debatt 1969-1989*. Tidens förlag.

Berger, Peter & Luckmann, Thomas (1966), *The Social Construction of Reality: A Treatise in the Sociology of Knowledge*. Penguin Books.

Bieler, Paula & Bylund, Linus, *SD-Kuriren granskar: Oss allas påstådda punktering av påstådda myter om invandringen*: <http://sdkuriren.se/sd-kuriren-granskar-oss-allas-pastadda-punktering-av-pastadda-myter-om-invandringen/>

Edlund, Ann-Catrine, Erson, Eva & Milles, Karin (2007), *Språk och kön*. Norstedts akademiska förlag.

Hedarv, Gabriella, *Dags att duka av smörgåsbordet*: <http://sdkuriren.se/dags-att-duka-av-smorgasbordet/>

Johansson, Calle, *Vi är inte emot invandrare utom invandringspolitiken*: <http://sdkuriren.se/gastkronika-vi-ar-inte-emot-invandrare-utan-invandringspolitiken/>

Kiiskinen, Jenny & Saveljeff, Sigrid (2010), *Att dansa i otakt med väljarna*. Malmö högskola: Internationell migration och etniska relationer.

Krippendorff, Klaus, (1980), *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology*. Sage Publications.

Laver, Michael & Garry, John, (1999), *Estimating Policy Positions from Political Texts*. Mannheim.

Lipponen, Sami, (2004), *Nationens sista försvarare*. Åbo Akademis förlag.

O'Connell, Michael, (1999), *Is Irish Public Opinion towards Crime Distorted by Media Bias?* European Journal of Communication.

Popping, Roel (2000), *Computer-assisted Text Analysis*. Sage Publications.

Sjöstedt, Oscar, *Invandringen, demografin och sysselsättningen*: <http://sdkuriren.se/invandringen-demografin-och-sysselsattningen/>

Sällström, Sven Olof, *Så kan vi minska invandringen*: <http://sdkuriren.se/sa-kan-vi-minska-invandringen/>

Sverigedemokraterna, 2014, *Låt er inte tystas*: <https://www.youtube.com/watch?v=YuK4MjrGbCU>